

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 21 (3477) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Angol és amerikai gépek ismételten bombázták Fiumét

A nettunói partraszállás eddig nem volt katással a délolasz harctérre. A hidfő körüli nagyobb harcokra számít Berlin

Chiassoból jelentik: (B. T.) A római rádió szerdán este közölte, hogy angol és amerikai repülőgépek megint bombázták Fiumét. Lakónegyedekben károk keletkeztek és a polgári lakosság veszteségeket szenvedett.

Berlinből jelentik: (B. T.) A délolasz harctéren a német ellenállás változatlan szilárdságát berlini katonai körökben annak jeleként tekintik, hogy a szövetségesek nettunói sikeres partraszállása eddig nem volt hatással a délolasz harctérre. Az a következtetés vonható le, hogy Kesselring mind a két olasz harctér felett ellenőrzést gyakorol. Ugy látszik, a németek egyelőre nem tekintik veszélyeztetettnek a hátsó összeköttetést a nettunói hidfő miatt. Berlinben arra számítanak, hogy a hidfőnél rövidesen nagyobb harcok fejlődnek. Hangoztatják, hogy a felvonulásra szükséges átmeneti idő végefelé közeledik. Az eddigi felderítő csatározásokra korlátozó harcok tevékenység lassúsága azzal magyarázható, hogy az ellenfelek még nem tudják egymás hadműveleti számításait.

London szerint nem lehetséges az orosz-lengyel kérdés közvetlen megoldása

Stockholmból jelentik: (MTI) Hull közlése, mely szerint a Szovjet vezetés utasította Amerika közvetítő ajánlatát a szovjet-lengyel ügyben, londoni vélemény szerint aligha okoz nagyobb változást a helyzetben — írja a Dagens Nyheter. A szovjetnek az az állásfoglalása, amely szerint a Curzon vonalat el kell fogadni a tárgyalás alapjául és a londoni lengyel kormány kebelében változásoknak kell történniök, mindenestre azt bizonyítja, hogy a szovjet-lengyel kérdés közvetlen megoldása nem lehetséges. Az angolok valószínűen arra számítanak, hogy az angolszász diplomáciai tevékenység folytatása biztos módja az eredmény elérésének.

Zürichből jelentik: (MTI) Londonból jelentik, hogy az angol sajtó figyelemreméltó tartózkodással veszi tudomásul Argentína és a tengely diplomáciai viszonyának megszakítását. Ha örömmel üdvözlji is természetesen ezt a lépést, mégis egyhangzóan kiemeli, hogy a diplomáciai viszony rendes megszakításán túl többet is kell tenni a Ramirez kormány jószándékáról való meggyőződéshez.

Eden külügyminiszter fogadta az argentin nagykövetet, akinek hosszabb megbeszélés során ígéretét vette arra nézve, hogy Argentína minden szükséges lépést megtesz, hogy véget vessen a tengely „aknamunkájának és kémkedésének”.

Súlyos harcok voltak Tito csapatai és a szerb államrendőrség alakulatai között

Zágrábból jelentik: (MTI) Most érkezic jelentés arról, hogy Tito csapatai január 8 és 18 között kísérletet tettek, hogy Dél-Boszniából behatoljanak Délnyugat-Szerbiába. A betörés Boszniából a szerb határon fekvő Rogaticánál történt, amelyre Tito csapatai három dan-

dárjakkal mintegy 2500 emberükkel rontottak rá. A szomszédos Ivasjica községben lévő szerb államrendőrségi csapatok utolsó golyójukig védekeztek, majd súlyos veszteségeket okozva és véres vereséget szenvedve, visszaverték utcai harcok után a támadókat. Erre az időre már riasztották a szerb államrendőrségi szervezetnek a környéken lévő csapatait, amelyeket megerősítettek 700 csetnikkel. Ezek azután feltogták az előretörést, majd az ellentáma-

Szerbia tiltakozik a Broz-Ribar-féle háború utáni föderatív terv ellen

Zágrábból jelentik: (MTI) A belgrádi Novo Vreme Milutin Nedics ny. szerb miniszterelnök, a mosatni miniszterelnök címére szóló cikket szentel a Broz-Ribar féle háború utáni szövetséges (föderatív) Jugoszlávia tervének taglalására. Broz Tito család neve, Ribar a volt jugoszláv szkupstina elnöke volt. A három hasábos cikk végén ezek állanak. A Broz-Ribar-féle kommunista-kormány a szovjetben működő tervek alapján hozta meg döntő határozatait. Először felreállította Péter királyt és a

Mi letta sorsa az Angliába és Amerikába szállított műkincseknek

Párizsból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Matin Stockholmból keltezet beszámolój közöl mindazoknak a műkincseknek a sorsáról, amelyeket Oroszországból Angliába és Amerikába szállítottak. A cikk szerint a világ három leggazdagabb régiségkereskedő karácsonyi meglepetésben részesítette ve-vőit. Angliában és Amerikában több száz vagyonos ember értesítés: kapott hogy karácsony előtt megrendezik az

dás után visszafoglalták Ivaspicát. — Folytatták az üldözést és néhány napi küzdelem után megtisztították ezt a területet és visszaszorították őket Boszniába. A 10 napig tartó harcokban Tito csapatai néhány száz halottat vesz-tettek. Ezeket a helyszínen hagyták, nagyszámú sebesültjüket magukkal vitték. A szerb államrendőrség csapatainak a harcokban 10 halottjuk, 10 sebesültjük és 10 eltűntjük volt. Az oldalukon harcoló csetnikiek két halottat és 15 sebesültet vesztek.

Zágrábból jelentik: (MTI) Zágrábból jelentik: A szerbiai Arengelovácánál néhány nappal ezelőtt felbukkant a kommunisták 200 fóból álló csapata és behatolt Jelovik faluba. A lakosság értesítésére megjelentek a szerb államrendőrség szakaszai, amelyek három órai harc után szétverték és megfutamították a beszűremelőket. A menekülők újabb államrendőrségi alakulatokba ütköztek, majd további menekülősüknél egy csetnik csapat csapdájába kerültek. Az előbbiekkal való küzdelemben 40 halottat és 9 foglyot, az utóbbiakban való harcban pedig 8 halottat és 3 foglyot vesztek, 40 sebesültjüket magukkal vitték. A foglyok között egy politikai biztos is van.

kairói kormányt, azután a moszkvai minta szerint rákényszerített alkotmányt adott Jugoszláviára, végül pedig döntött az ország új berendezkedéséről és a délszláv szövetséges állam tagjairól. Ezek szerint ezt az új bolsevista Délszláviát a következő szövetségi tagállamok alkotnák: Szerbia, Horvátország, Szlavonia, Bosznia, Hercegovina, Montenegró, a Szandzsák és Macedónia. A cikk végül Szerbia nevében tiltakozik ezek ellen a tervek ellen.

eiső szűkkörü árverést a Sziciliából Amerikába került műkincsekből. Henry Taylort, a newyorki Metropolitan muzeum igazgatóját egy afrikai bizottság vezetőjévé nevezték ki és azazal a feladattal bízták meg, hogy gondoskodjék az olaszországi történelmi emlékek megóvásáról. A catánai székesegyház híres műkincsei legutóbb Newyorkba érkeztek. Ugyanakkor képek, Madonnák, oltárok, szobrok és

kéziratok is érkeztek 500 ládában. — Ezeknek a műkincseknek nagyrészt szűkkörü, vagy nyilvános árverésen értékesítették.

Az Atlanti Charta értelmében követelik India függetlenségére vonatkozó ígéret beaváltását

Amszterdamból jelentik (MTI): A Német TI jelenti: „Az indiai kongresszus férfiai” bizottságnak szerdán este Londonban tartott ülésén az angol hírszolgálat jelentése szerint határozatot fogadtak el, amely szerint felszólítják az egyesült nemzetek kormányait, hogy haladéktalanul tegyenek nyilatkozatot, amely az Atlanti Charta elveivel összhangban, az indiai nép függetlenségének és önállósága elismerésének tekintetében tett ígéret beaváltását jelenti.

Attlee nem helyesli az „egyéni vállalkozás szabadságát”

Lisszabonból jelentik (MTI): A brit hírszolgálat jelentése szerint, Attlee válaszolt arra a vélekedésre, hogy Churchillnek értekeznie kellene Roosevelttel, hogy egy ötödik szabadságot csatoljanak az Atlanti Charta értelmében biztosítandó szabadsághoz: az egyéni vállalkozás szabadságát. Attlee csak ennyit válaszol: Nem. Arra a kérdésre, hogy számítáiba vette-e Churchill és a kormány azt, hogy e nélkül a szabadságjog nélkül az Atlanti Chartában foglalt többi négy szabadság sem érvényesülhet. Attlee nem adott választ.

Japánt még nem értesítették az argentin kormány lépéséről

Tokióból jelentik (MTI): A Német TI jelenti: Sigemicu, japán külügyminiszter a képviselőházban kérdésre válaszolva kijelentette, hogy Japánt eddig hivatalosan nem értesítették az argentin kormány legújabb lépéséről. Ha igaz, hogy Argentína viszonya kiéleződött Japánnal, ez nagyon sajnálatos lenne és bebizonyítja ismét, hogy a szövetségesek milyen hallatlan nyomást gyakorolnak a semleges országokra, hogy csatlakozzanak hozzájuk.

Tokióból jelentik (MTI): A Német TI jelenti: A japán képviselőház esütörtöki ülésén Sigemicu külügyminiszter kérdésre válaszolva kijelentette, hogy a japán kormány már többször igen erőlyesen tiltakozott a kórházhajók ellen intézett támadások miatt. A tiltakozásra azonban eddig végleges válasz nem érkezett. Minden adandó esetben megteszi Japán a megfelelő ellenintézkedést.

Terhelő bizonyítékok ellenére is rendületlenül tagad a titokzatos bűncselekmény elkövetésével gyanúsított Fekete Béla

Az első bűnjelek. Hogyan került az áldozat kosztümkabátja Fekete Bélához? Takarítórongyak a télikabátból

Nagyvárad, január 27. A büntényre, amelynek Böfki Eszter esett áldozatul, a nyomozás első napja még nem derített teljes világosságot, bár a rendőrség már komoly bizonyítékoknak jutott birtokába. E bizonyítékok alapján őrizetbe vették Fekete Bélát, a Casino mozgó alkalmazottját, akinek bűnösségére mindjárt a holttestnek a mozi erkélyének deszkázata alatt történt felfedezése után a legtöbb gyanúok merült fel.

Magas, sovány, harminnégy éves ember Fekete Béla s a mozinál különböző teendőket látott el. Jegyzető is volt, a plakátokat is ő hordta ki, ő járt el az adóhivatalba, kulcsa volt a mozi bejáratához s így minden lehetőség megvolt ahhoz, hogy a mozi helyiségébe bármikor bejuthasson. Vallomása szerint ezzel a lehetőséggel élt is. Házasságban, de feleségétől különváltan él és egy másik nővel költöztet össze. De emellett különböző kalandjai voltak. Hogy

Böfki Eszterrel mikor és hol ismerkedett meg, azt még nem derítette ki a nyomozás. A szülők előadása szerint a szerencsétlen végű leánynak nem voltak barátai, akik erre felvilágosítást adhatnának. Ma délután kihallgatja a nyomozást vezető dr. Domány István rendőrfőosztály vezetője a szülők Rét-utca 14 szám alatti lakásának környékén lakókat, akik bizonyára fontos adatokkal fognak szolgálni.

A rendőrség egyébként lapunk utján kéri azokat, akik tudnak Böfki Eszter kapcsolatáról, jelentkezzenek a rendőrség második emeleti 32. sz. szobájában Domány István rendőrfőosztályánál.

A nyomozás szinte óránként újabb és újabb fordulatok előtt áll, azóta a rendőrség birtokába jutott adatokról még nem szolgálnak az illetékes ténnyezők teljes felvilágosítással. Mégis, részint magánértesülések alapján a következő részleteket közölhetjük.

Drámai viszontlátás a hullakamarában

Az áldozat személyazonosságának drámai körülmények között történt megállapítása után a rendőrség kihallgatta a szülőket. Az édesapa, Böfki István gyári munkás, aki nemrég tért haza Németországból ötven éven felüli, tisztos polgár s ugyanilyen polgári megjelenésű a szerencsétlen Eszter édesanyja is. Egyetlen gyermeküket életkörülményeikhez képest gondosan nevelték és minden útját igyekeztek ellenőrizni. A fiatal leány eltűnésének időpontjában az apa még németországi munkán volt s az édesanya egy ízben ötven pengőt látva leányánál, szigorúan kérdőre vonta a pénz eredete felől. A kisleány azt felelte, hogy a pénzt édesapja juttatta el neki. Ez most, a kihallgatások során be is bizonyosodott.

Ilyen előzmények után elképzelhető a szülők aggodalma, amit leányuk eltűnése után kiállottak. Az anya közölte ezt férjével, aki kérvénnyel a rendőrség egyidejűleg kiterjesztette a nyomozást más személyekre is, akik a mozi helyiségébe bejárások voltak s ezek közül többen a rendőrség általános rendelkezésére állanak.

Találtak egy sötétkék kosztümkabátot, amelyről a szülők ráismertek, hogy az az Eszteré volt. A nyomozást végző rendőrtiszt intézkedett, hogy állítsák elő a varrónőt, aki ezt a ruhát készítette. A varrónő ráismert az anyagra. Elmondta, hogy egy évvel ezelőtt készítetett ezt a kosztümöt Eszter számára, egy óeska télikabátból. A szülők is felismerték a kosztümkabátot és elhozták hazulról a kabáthoz tartozó szoknyát, amit Eszter végtelen

Eredménytelen vallatás a halott mellett

Egész délután folyt a gyanúsított vallatása. S este 9 óra után rendőrbizottság szállt ki vele a hullaházba, hogy ott a holttest előtt igyekezzenek őt töredelmes vallomásra bírni. Fekete Béla vonakodott a tetemrehívástól, de természetesen nem fejtette ki ellenállást. Falfehéren, megtörtén lépett a halott mellé, de tekintetével kerülte az áldozatot. Az itt feltett kérdésekre is tagadó válaszokat adott és magacsal megmaradt azon állítása mellett, hogy a büntényről semmit sem tud.

Fekete Béla az éjszakát a rendőrségi zárkában töltötte, de reggelig sem tört meg annyira, hogy vallott volna. A rendőrség egyidejűleg kiterjesztette a nyomozást más személyekre is, akik a mozi helyiségébe bejárások voltak s ezek közül többen a rendőrség általános rendelkezésére állanak.

Csütörtökön délelőtt nagyobb rendőrbizottság szállt ki a Casino moziba, az áldozat édesapjával együtt. Tüzetesen átvizsgálták a helyiséget s ekkor újabb jelentős bizonyítékokra bukkantak. A mozi takarító személyzetének lomtarában több portörölő rongyot és ruhadarabot találtak, amelyek Böfki Eszter télikabátjának részei. Böfki István határozottan ráismert a ruhadarabokra. A rendőrséget most az foglalkoztatja, hogy ezek a ruhadarabok hogyan kerültek a takarító aszonyokhoz.

Az erre vonatkozó nyomozati adatokzat még nem közölték. Értesülésünk szerint a télikabát posztó részzeit, valamint az áldozat cipőjét és bőcipőjét más, a mozi személyzetéhez tartozó egyénnel találták meg. Ez még komplikáltabbá teszi a bűncselekménnyel kapcsolatos feltevéseket. A

utjára távoztakor nem vett magára, hanem otthoni, fehérpetyes kék ruhájában maradt, arra vette a kosztümkabátot és rá télikabátját. A szoknya anyaga egyezik a kabát anyagával. Fekete Béla nem tört meg a bizonyíték sulya alatt: kijelentette, hogy a kosztümkabátot az őszerezen vásárolta vadházasára számára. A varrónő és a szülők egybehangzó vallomása szerint azonban a kosztümkabát mai formájában az Eszter télikabátjából is van belés és vattaanyag beledolgozva ami újabb bizonyíték emellett, hogy Fekete Béla volt az, aki a szerencsétlen leányt felső ruháitól megfosztotta.

Arra vonatkozólag, hogy a télikabát hol van, Fekete Béla nem akart felvilágosítással szolgálni. Kihallgatták vadházasárát is, aki azonban csak annyit mondott, hogy a kosztümkabátot ajándékba kapta, annak eredete nem érdekelte, egyéb ruhadarabokról pedig nem tud.

takarító személyzet kihallgatása a ma délelőtti felfedezések alapján megkezdődött, illetve fokozott érdeklődést váltott ki a csütörtöki nap folyamán. Elképzelhetőnek látszik, hogy a takarító aszonyok ilyen — ma nagyjából — ruhadarabok birtokában ne érdeklődtek volna azok eredete felől s hogy a takarítást és tatarozást vállalkozás-szerűen, állandóan végző mészárosmesternek ezekről valamilyen tudomása ne lett volna.

A rendelkezésre álló adatok alapján mégis megközelítő valószínűséggel rekonstruálni lehet a bűncselekményt. A tetes kétségkívül a filmszínház egyik alkalmazottja, akinek a helyiséghez kulcsa volt, felszalta a tapasztalatlan — állítólag szírbajos — fiatal leányt a moziba, vagy előadás után ott tartotta s a nagy helyiség magányában erőszakoskodott vele. A gyilkosság ennek kapcsán következtethető be. S a tetetsnek volt ideje, hogy esetleg másokkal összejátszva, volt lehetősége ahhoz, hogy az erkély széles és széksorok nélkül, szabadon álló dobogójának deszkáit felfeszítse, a holttestet ruhájánál fogva oda vonszolja, elhelyezze és a deszkákat gondosan rásegezze ismét.

A szerencsétlen leány kifosztása nem tűnik fel a tett eredeti céljának. Rejtélyes marad, hogy teli ruhadarabjai, cipői miért kerültek különböző helyekre és mi történt zipzáras kis muffjával, amiben némi pénzt, élelmiszer-jegyeket s apró piperchómlitkat tartogatott.

A vizsgálat azon az uton van, hogy minden körülményre rövidesen fényt derít.

Lanzártakor jelentik

Fekete Béla továbbra is makacsul tagad. Azt állítja, hogy nem is ismerte Böfki Esztert. Ez az állítása azonban máris valótlannak bizonyult, mert két rendőr is jelentkezett, aki látta sétálni a leánnyal és egy postás közölte a rendőrséggel, hogy látta a gyanúsítottat csókolózni Böfki Eszterrel. Fekete Béla ennek ellenére is tagad. Délután szembesítik őt azokkal, akik az áldozattal való kapcsolatairól tudnak.

Kihallgatták Szudy Elemérné, a Casino-mozi tulajdonosnőjét is. Kijelentette, hogy Fekete Bélát megbízható embernek ismerte. Dolgát mindig elvégezte,

a rábizott pénzzel pontosan elszámolt. Szerdán reggelre magához rendelte, hogy mozi-jegyeket adjon át neki, amelyek után vigalmi adó-díjakat kellett befizetni. Fekete Béla fél kilenckor még is jelent nála, de egy szót sem szólt a holttest felfedezéséről, pedig ekkor már tudomásának kellett volna lennie arról.

Ez a körülmény ismét a gyanúsított bűnössége mellett szól.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Nincsenek külsérelmi nyomok az áldozat testén

A holttestet szerdán délután négy órakor boncolta fel dr. Beöthy Konrád törvényszéki orvosprofeszor. A boncolás eredményéből hivatalos közlést nem adtak ki, értesülésünk szerint azonban megállapítást nyert, hogy a halált fulladás okozta. Az áldozat testén külsérelmi nyomokat nem fedeztek fel s így a büntény elkövetésének körülményeire egyelőre csak következtetni lehet.

A rendőrség a délután folyamán nagy érdeklődéssel folytatta a nyomozást. Lefoglalták a Casino-mozgó összes kulcsait s szerdán nem tartottak előadást a filmszínházban. Mint értesülésünk, a mozi még több napon át zárva lesz.

Mint fentebb megírtuk, a gyanú már az első pillanathban Fekete Béla esett. Mezőbányánál, ahol az áldozat jelen volt már szerdán reggel, a rendőrbizottság első vizsgálása alkalmával észlelték az erkély padlózatának telhetőségét is. Ő kerített fejszét, fejszítványt s ő maga feszítette fel a deszkákat, amelyek alól azután a szerencsétlen leány holtteste előkerült.

Később, mielőtt a rendőrbizottság a tetemet fényképezte, eltűnt a helyszínről azzal az ürüggyel, hogy dolgozik. S az utána küldött rendőröközgek az adóhivatalnál találták meg, ahol a mozi vigalmi adójegyet intézte. Itt vetették őrizetbe s rövidesen megkezdődött a kihallgatás.

Természetesen állhatatosan tagadott. Beismerte, hogy több fiatal leányt is vitt fel a moziba, de gyilkosságra — mondotta — nem volna képes. A rendőrség azonban egyidejűleg házkutatást tartott Fekete Béla lakásán, ahol döntő fontosságú bizonyítékok szor-

Fekete napja volt kedden a bolsevista páncélos fegyvernemnek

405 nehéz páncélost semmisített meg a németek — Sikertelen maradt valamennyi szovjet áttörési kísérlet

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: Keres mellett visszavertük a szovjet erős támadásait. Az egyik betörési helyen még elkeseredett harc folyik. Kirovográdtól északnyugatra kemény harcokban meghiusult az oroszok valamennyi áttörési kísérlete. 42 ellenséges páncélost szétlőtünk. A Saskovtól délnyugatra levő területen és Pogrevisétől délnyugatra csapatainknak sok harci és csatapultógép támogatásával, bár az ellenfél szívós ellenállást tanúsított, melyen henyomultak a szovjet állásokba, sőt azon túl törtek előre. Heves páncélos ütközetekben 203 páncélost és 102 löveget semmisítettünk meg, vagy zsákmányoltunk. Ezek közül 61 páncélost egyik nehéz páncélos ezredünk semmisített meg. A Pripjet és a Berezina között a harcitévékenység tegnap némileg alábbhagyott. A szovjet több helyi előretörése meghiusult. Az Ilmen-tótól északra és Leningrádtól délre fekvő vidéken tovább tart az elkeseredett küzdelem. Sok szovjet páncélost szétlőtünk. A Leningrádtól délre folyó harcban mintaszerű magatartásával különösen kiűntette magát a *Bordach* altábornagy vezette alatt álló keletporosz XI. gyalogos hadosztály. Tegnap az egész keleti arcvonalon 328 ellenséges páncélost semmisítettünk meg.

A délolaszországi arcvonalon az ellenség erős tüzési előkészítés után Cassino mellett és attól északkeletre több szakaszon megtámadta magaslati állásainkat. Egy helyi betörés kivételével mindenütt véresen visszavertük őket. A Nettunói hídfőállásban meghiusultak az angolszások felderítő előretörései. Itt még nem került sor nagyobb harcokra. A német csatapultógépek Anció előtt bombatalálkatoktát értek el két közepes nagyságú hajón. Ezek elvesztésével számolni lehet. Ezenkívül bombákkal és fedélzeti fegyverekkel mélyrepülésben megtámadtak ellenséges partraszállási naszádokat és egyéb járműveket.

Néhány zavaró angol repülőgép az elmúlt éjjel tervszerűen bombákat dobott le a nyugatnémet határvídekre.

Berlinből jelentik (MTI.) Az Interimf jelentik: A bolsevista páncélos fegyvernemnek kedden kifejezetten fekete napja volt. A hadsereg és légiereő 368 páncélost, biztosan megsemmisített, ezenkívül 67-et harcitévélenné tett, úgyhogy a bolsevisták vesztesége 435 nehéz páncélost tesz ki. Ezeknek több mint a fele az Umantytól északra indított német támadó vállalkozásnak esett áldozatul.

Heves helyi harcok dúlnak a délolaszországi harctéren

Berlin. (MTI.) Az Interimf jelentik: Az olaszországi harctéren a szárazföldi erők a Pontini partvidéken fokozták felderítő tevékenységüket. Délolaszországban heves helyi harcok voltak. A Garigliano alsó folyásánál *Church* tábornok erőitől elszakított össze támadásait folytatására.

Egy helységtől délre heves harcok lángoltak fel, melyekben öt brit páncélost megsemmisítettek, kettőt pedig harcitévélenné tettek. Eredményes német ellentámadások során, melyekben foglyokat ejtettek, a németek kiűrtették az előzően lerombolt helységet. A Nettuno—Aprilia úttól keletre is az angolszások erőszaktolták a járőrtévékenységet. Rö-

vid és heves, a német csapatokra eredményesen vívott harcokra vezetett ez a tevékenységük. Az angolok és amerikaiak különösen Bora Mortellához közel tekintélyes veszteségeket szenvedtek. San Angelától északra meghiusították egy angolszás csapatok éjszakai rajtaütését. A hegyvidéken a harcok súlypontja Ciassótól északkeletre volt.

Különleges német tervek a leningrádi orosz offenzíva felfogására

Bern. (Bud. Tud.) A Svájci Távirati Iroda berlini tudósítója szerint a német hadvezetőségnek különleges tervei vannak leningrádi orosz offenzíva felfogására, mert német katonai köröknek is az a véleménye, hogy a területi kérdés északon más szerepet játszik, mint az arcvonal többi részén, épp a balti államok és a birodalmi határ közelsége miatt. Általában meg lehet állapítani, hogy most az újabb orosz offenzíva áll az érdeklődés előterében és a további fejleményektől függ, lesznek-e az új helyzetnek politikai következményei?

Széleskörű amnesztia rendelet Horvátországban

Zágráb. (MTI.) *Pavelics* horvát államvezető széleskörű amnesztia-rendeletet írt alá, amely szerint aki a rendelet életbeléptekor a bandák tevékenységében bárhol részt vett és államellenes tevékenységet fejtett ki, nem részesül büntetésben, ha a törvényrendelet életbelépte után abba hagyja ezt a tevékenységet és önként jelentkezik bármely katonai hatóság-nál, tehát ezzel a békés rendben való beleilleszkedésének bizonyosságát ad-

ja. Ilyen eseményekért letartóztatott személyek ellen a közkegyelem életbeléptekor nem indítanak eljárást. Önként jelentkező személy, ha életét veszélyeztetve látja, a hatóságoktól családjával együtt az ország bármely részébe való szállítást kérheti. A hatóságok kötelesek az önként jelentkezőknek minden védelmet megadni és kérelmüknek megfelelően az ország bármely részébe elszállítani őket. A rendelet január 27-én lép életbe.

Nem fogadta el Moszkva Amerika közvetítését a lengyel kérdésben

Zürich. (MTI.) A *Neue Zürcher Zeitung* londoni tudósítója szerint Moszkvában *Molotov* három pontot emelt ki *Harrimann*, amerikai nagykövettel folytatott megbeszélési során. 1. A Cursou-vonal nem kiegyezés, hanem Oroszország komoly engedménye Lengyelország számára. 2. Oroszország nem szándékozik lengyel ellenkormányt felállítani. 3. Moszkva nem emel kifogásokat a mostani lengyel kormányfő ellen.

Angol körök szerint *Molotov* kijelentése bizonyos lehetőséget nyújt az összetűzés elsimítására. Itt közöljük, hogy Eden külügyminiszter az alsóház szerdai ülésén kijelentette, hogy a

lengyel határkérdésben Anglia magatartása nem változott. A brit kormány nem ismer el semmiféle olyan területi változást, amely 1939 augusztusa óta Lengyelországban történt.

Lisszabon. (MTI.) Az angol hírszolgálat jelentő Washingtonból: A Szovjetunió nem fogadta el az Egyesült Államok közvetítő ajánlatát. A szovjetválasz kifejezésre juttatta az amerikai ajánlat meglehetősen értékelését, azonban hangsúlyozza, hogy a szovjetkormány véleménye szerint a Szovjetunió és Lengyelország kapcsolatai még nem érték el azt a pontot, amely-nél az Egyesült Államok jó szolgálatai hasznosíthatók lennének.

Argentína megszakította diplomáciai kapcsolatait Németországgal és Japánnal

Buenos-Aires. (MTI.) Az Interimf jelentik: *Ramirez* tábornok, államelnök szerdán délelben valamennyi adóállomáson beszédet intézett az argentin néphez és közölte a diplomáciai viszony megszakítását Németországgal és Japánnal. Az új helyzet azonban — mondotta *Ramirez* — nem jelenti a szuverenitás feladását. A kormány-nak kötelessége a szuverenitás fenntartása és ezért elhatározta, hogy

harcba száll az idegen ideológiák beszívargása ellen.

Buenos-Airesből jelentik (MTI.) A Német TI jelentik: Németországgal és Japánnal való diplomáciai kapcsolatok megszakításáról a kormány hivatalos közleményt adott ki, amelyben egyebek közt azt mondta, hogy az argentin kormány által elrendelt megszakítás a tengely hatalmak ügyeinek elválasztása és a Japán-kemhatározat elutasítása fel-

tevékenységük nyilvánvalóan annak a tengelykormányok által elgondolt tervnek szolgálatában áll, hogy Argentínát meg nem engedve tevékenység színterévé tegyék. Ilyen körülmények között az argentin kormány lehetetlennek nyilvánítja, hogy a diplomáciai kapcsolatok Németországgal és Japánnal továbbra is fennmaradjon.

Nem okozott meglepetést az argentin lépés Berlinben és Washintonban

Berlinből jelentik (MTI.) A Német Távirati Iroda diplomáciai tudósítója írja: Argentína és a tengelyhatalmak diplomáciai kapcsolatainak megszakítása, amit az argentin állam elnöke most bejelent, Berlinben nem okoz meglepetést, mert az angoloknak és amerikaiaknak Argentína ellen már hetek óta megfigyelt eljárásból következtetni lehetett erre az alakulásra. Ezek az eljárások különösen világosan felismerhetők voltak és bizonyos mértékig tetőpontjukat érték el a Bolívia elleni vádaskodó hadjárat alatt. Mindkét országot azzal vádolták, hogy Amerikaelenes ténykedés és rombolás középpontját tűrik területükön. Ezzel az érveléssel Rooseveltnek végre sikerült nemcsak Bolíviát elszigetelni, hanem Argentínát is olyan lépésre kényszeríteni, amelynek következményei semmiképpen sem hátrányos Németországra, hanem inkább az Egyesült Államokra, legelsősorban azonban Nagybritanniára.

Azzal, hogy az Egyesült Államok rá-tették kezüket az utolsó Délamerikai országra, amely megpróbálta óvni önállóságát, Nagybritannia egyik legjelentősebb gazdasági piacát veszté el. Ete-kintve attól, hogy hosszú időt véve alapul, Délamerikában egész politikai befolyását is elvesztette. Amint Anglia európai befolyását is feláldozta a Szovjet javára, ugyanúgy az Egyesült Államok javára át kell engednie kiváltságos helyzetét Délamerikában. Ezzel együtt óriási veszteség éri rendkívüli nagy gazdasági beruházásait. Az angol kormány mely érdekei ellenére bizonyos amerikai célzervezetekre való hivatkozással besoroztatni engedi magát az Egyesült Államok nagyobb vagy kisebb esatlósi közé, Németország számára, — mint berlini irányadó körök kijelentik — legfeljebb a diplomáciai kapcsolatok elvesztését jelentik. Argentínára nézve függetlensége elvesztését, Anglia számára pedig nagy politikai és gazdasági terület elvesztését, más szóval azt, hogy saját társa kizárta az amerikai földrészről.

Stockholm. (MTI.) Az *United Press* washingtoni jelentés szerint az argentin kormánynak az a döntő elhatározása, hogy szakít a tengellyel. Washington nem érte meglepetésszerűen. Az argentin külügyminiszter a legutóbbi napokban többször tanácskozott a nagyhatalmak nagyköveteivel és érthető, hogy Argentína kényszerítve érezte magát bizonyos engedményekre a panamerikanizmus javára, ha nem akarta, hogy gazdaságilag összeomoljon. Ismeretes, hogy az Egyesült Államok szigorú diplomáciai és gazdasági intézkedéseket terveztek, sőt arról is lemondtak, hogy Ar-

Kovács **Értesítő**

Hattyú Endre-utca 6. szám

Transzparensek, reklámok, uveg és bádog címtáblák s ép kivitelben, olcsó árban

gentinából hadifontosságú árukat hozzanak be, csak hogy Argentínát a Németországgal való kapcsolat feladására kényszerítsék.

Sikertelen maradt a szerda hajnali forradalmi kísérlet Paragvaiban.

Lisszabonból jelentik: (MTI) Mint a brit hírszolgálat Asuncionból jelenti, a paraguayi kormány hivatalos közleményt adott ki, amely szerint szerdán hajnalban Paragvaiban forradalmat kíséreltek meg, de a kormány a kísérletet csírájában elfojtatta. A felzárkott szabadelvű párt és testvér szervezetei megkísérelték elfoglalni a rendőrség főhadiszállását.

Smuts szerint a szövetségesek a háború után baráti kezet nyújtanak a német népnek.

Fehérvár. (Bud. Tud.) A parlamenti vita során Smuts tábornagy, miniszterelnök kijelentette, hogy Szovjet-Oroszország előretörése során nagy változásokon meg át nacionalista vagy imperialista értelemben. A német problémával foglalkozva a miniszterelnök kijelentette, hogy a szövetségesek a háború után baráti kezet nyújtanak a német népnek. Hangoztatta egy új népszövetség létesítésének szükségességét és állást foglalt a kis nyugateurópai államok összefogása mellett, Nagybritannia oldalán.

Drasztikus megtorlással fenyegeti Anglia Spanyolországot, ha továbbra is támogatja a tengelyt

Zürich. (MTI) Londonból jelentik, hogy Sir Samuel Hoare madridi brit nagykövét állítólag azt a megbízást kapta, hogy figyelmeztesse Franko tábornokot, hogy Nagybritannia drasztikus gazdasági megtorlásokat léptet életbe, ha Spanyolország továbbra is támogatja a tengelyt.

Lisszabon. (MTI) Hir szerint a spanyol nagykövét közölte Edennel, hogy azokra az esetekre tekintettel, amelyek nemrég narancsszállító hajókon történtek, utasítást kapott kormányától, biztosítsa a brit kormányt, hogy az illetékes spanyol hatóságok a legszigorúbb intézkedéseket tették hasonló esetek megismétlődésének megakadályozására. A spanyol kormány vizsgálatot indított a bombák eredetének megállapítására és a felelőseket meg fogja büntetni.

Anglia támogatja a partizánokat

Lisszabon. (MTI) Az angol alsóházban szerdán kérdést intéztek Eden külügyminiszterhez, hajlandó-e a kormány segélynyújtását és elismerését szigorúan azokra a partizánokra korlátozni, akiket saját törvényes kormányuk, amelyet a szövetségesek ilyennek ismertek el, elismerni. Eden válaszában kijelentette, hogy a kormány politikája az, hogy minden lehető gyakorlati segítséget megad a megszállt területeken lévő mindazoknak az elemeknek, amelyek tevékeny ellenállást fejtenek ki. Arra a megjegyzésre, hogy Sir Henry Mailland Wilson jeladásának bevárása nélkül bekövetkezett jugoszláviai felkelés emberi életre és a balkáni brit tekintélyre katastrófával járt. Eden azt válaszolta, hogy ezek a felkelők nem buzdítás nélkül léptek akciójukba.

Bulgária nem akar idegen területet, de megvédi a maga földjét

Erdekes megnyilvánulásokat várnak a Sobranje ülésén

Szófia. (MTI) A bolgár országgyűlés január 25-én kétnapos ülésre jött össze, amelynek fejleményei elő nagy érdeklődéssel tekintenek. A bolgár belpolitikai erők az összehangolódás felé törekednek, mert felismerték, hogy az egyesített Bulgáriát meg kell védelmezni. Ez az álláspontjuk a vezető ellenzéki politikusoknak is. A helyzet most tisztázódik, azonban nem lehet számítani még erőszakos beavatkozás megismétlődése esetén sem a teljes tisztázódásra.

Feltehető, hogy a hirtelen csapásból magához tört élet a Sobranje ülészakán érdekes megnyilvánulásokat fog eredményezni.

Szófiából jelentik: (MTI) Az országgyűlés kedden délután meghallgatta Bozsilov miniszterelnök beszédét arról, hogy Bulgária nem akar idegen területet, de mindenáron megvédi a maga földjét. Az országgyűlés elnöke megemlékezett a január 10-iki légitámadásban elhunyt Tosev és Radjarov volt miniszterekről. Az országgyűlés ezután több törvényjavaslattal foglalkozott, köztük azzal is, hogy mandátumának

meghosszabbítása már idősebbé, tehát erről is gondoskodni kell. A képviselők mindenben helyeselték a kormány külpolitikáját és hangoztatták, hogy meg kell védeni Macedoniát és Tráciát. A legközelebbi ülés március 21-én lesz.

Szófiából jelentik: (MTI) A bolgár fővárosban január 25-én este légiriadó volt. A város felett motorzugást lehetett hallani.

A Szovjetunió nemzetiségi erőviszonyai

A Szovjetunió lakosságának többsége orosz. Az 1926. évi népszámlálás szerint a 147 millió főnyi összes népességből, népi eredetűre nézve orosz nemzetiségű szovjet alattvaló 77.791.124 (52,9%), orosz anyanyelvű pedig 84.195.653 (57,3%) 1897-ben, a cári Oroszbirodalomban egyetlen általános népszámláláskor, ugyanazon a területen az orosz anyanyelvűek aránya csak kb. 52% lehetett.

Az orosz nemzetiségű szovjetállampolgárok közül „saját népi eredetűnek megfelelő nyelvű” vagyis orosz anyanyelvű volt 77.586.179 (99,7%), a külföldi honosok közül csak 16.226. Ezzel szemben a 68.846.406 (47,1%) nem orosz nemzetiségű belföldi közül orosz anyanyelvű 6.593.248 (9,6%), tehát ezeknek csaknem tizedrészüket eloroszosodott, míg az oroszok mindössze 204.945 főt (0,3%) vesztek. asszimilációs nyereségük eszerint 6.388.303 (az orosz anyanyelvűek 7,6%-a). Ebben a számban azonban csak azok szerepelnek, akik „még nem veszítették el az eredeti népükkel való kapcsolatot” és így még a népi eredetüknek megfelelően vallották be nemzetiségüket. A teljesen beolvadtak száma már 1926-ban is ennek többszöröse lehetett.

Az 1939. évi népszámlálás szerint a Szovjetunió akkori területének 170.467.200 lakosa volt, az adatok előzetes feldolgozása azonban csak 169.519.127 egyén számlálólappjára terjedt ki: mert a legészakibb vidékeken nem lehetett a népszámlálást idejében megtartani. A 99.019.929 orosz nemzetiségű lakos az összes népesség 58,1%-át tette, arányuk tehát jóval magasabb volt, mint az 1926. évi 52,9%, sőt még az orosz anyanyelvűek akkori arányát (57,3%) is meghaladta. Az orosz nemzetiségűek aránya 1926 és 1939 között 5,2%-kal nőtt feljebb, kb. ugyanannyival, mint 1897 és 1926 között az orosz

anyanyelvűeké. Vagyis most a nemzetiségi önkormányzatok ellenére — 12 év alatt oroszosodott annyit a Szovjetunió lakosága, mint az előző 30 esztendőben.

A föderatív orosz tagállamnak 1926-ban 100.891.244 lakosa volt, a Szovjetunió összes népességének 68,8%-a, ebből azonban az orosz tagállamon belül élő nem-orosz népek közirtársaságaira és önkormányzati területeire jutott 19.417.551; tehát az oroszok nemzeti területén 81.473.693 lakos élt, vagyis 3.682.569 lélekkel több, mint az akkori egész Szovjetunió népi eredet alapján számbevett orosz nemzetiségű lakosága, de viszont 2.721.960 fővel kevesebb, mint az orosz anyanyelvűeké.

Az 1939. évi népszámláláskor, a kozák és kirgiz autonóm köztársaságok már nem tartoztak a föderatív orosz tagállamhoz, mert 1936 december 5-én külön tagállamokká alakultak. (Finn-Karéliából csak később, 1940 március 30-án lett tagállam.) Ezek azonban már mint köztársaságok sem tartoztak az orosz nemzeti területhez, így az orosz tagállamból való kiválásuk ebből a szempontból nem hozott eltolódást. Több más autonóm köztársaság és önkormányzati terület határvonala azonban megváltozott és három olyan nemzetiség részére, melyeknek 1926-ban még nem volt autonómiájuk (a mordvinok, a Krasnojarszk vidéki khakasok és a Biro-Bidzsanba telepített zsidók) szintén az orosz nemzeti térből hasítottak ki önkormányzati területet.

Ezért 1939 elején a megkisebbedett föderatív orosz tagállam 109.280.167 lakosa már csak 64,1%-a volt a Szovjetunió akkori összes népességének. Az orosz nemzeti területen pedig 92.125.591 lakos élt, a Szovjetunió akkori összes népességének 54,0%-a, az 6.394.338 fővel (4,1%-kal kevesebb, mint az orosz nemzetiségűek

időközben 99 millióra (58,1%) emelkedett száma és aránya.

A Szovjetunió nemzetiségi politikája tehát, habár a nemzetiségi önállóságnak kedvez, meggyorsította az orosz többségbe való beolvadás folyamatát. A nagymértékű iparosítás és mezőgazdasági telepítések következtében a nemzetiségek mindinkább elkeverednek az oroszokkal és egymással is. Az oroszok abszolút többsége és nemzeti területük központi fekvése pedig biztosítja nemzetiségük és nyelvük vezető szerepét politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális téren egyaránt.

Molnár Endre.

Könyv és Kultura

CSÜRÖS EMILIA KÉT KÖNYVE

B. Csürös Emilia: Kisbaconi fenyőfák (Új Idők Irodalmi Rt.)

Csürös Emilia Erdélyben élte át a megzsalás nehéz éveit. Most ifjúsági regényt ír a Székelyföld kisebbségi éveiről. Látjuk a kis székely falut a megzsalás első éveiből. Vannak, akik hazamenekülnek Magyarországra, mások vállalják a nehéz esort, úgy érzik, nem szabad otthagyni a föld népét, a székely hegyeket, erdőket. Ott kell felépíteni a jövőt. A regény hőse Mária, egy esküt nem tett elbocsátott jegyző tanítónő leánya. Sok küzdelem után kap ki nevezést egy falusi felekezeti iskolába. Az igazi hőse ennek a szép regénynek Benedek Elek. Az ő nemzetmentő, szinte emberfeletti munkája áll ennek a mozgalmas, érdekes, megható regénynek középpontjában. Nagyapó, minden erdélyi gyerek nagyapója, aki nemcsak a gyermekeket tanítja és tartja meg magyarnak, hanem a csüggedő felnőttek is erőt ad a további küzdelemhez.

Utat mutató hazafias könyv, de egyben érdekes fordulat, szívhez szóló regény is Máriáról, meg a többi fiatalról, akik megtalálják munkájukat, de megtalálják a boldogságot is.

B. Csürös Emilia: Lexi békét két (Pósa Károly kiadása)

A kirakatokból a modern gyermek játékaik intenek felénk. Tankok, ágyúk, repülőgépek, katonák; a mai idők képe, történései vonultak be a gyermek játékszerekébe is. Ez az ifjúsági regény is egészen hűen tárja elénk a ma életét. Lexinek a hajdani kolozsvári diákleánynak, aki most Allendorf Kurt berlini orvos felesége, viszontagságos életén keresztül látjuk a bombatámadást és légoltalmi pince titkait. Elmegyünk az orosz frontra a férjét feltő a szennyval, hogy kibogozódjék előttünk egy kémtörténet keretében az egykori iskolatárs mélyresüllyedése. Érdekes, szinte izgalmas leírása a napjaink sokszor szomorúan tragikus eseményeinek. De ezek mögött a remény szárnyain már közeledik az a fehérruhás, palmaágas kisgyerek, akit Békének hívnak és aki újra felépíti a leégett, összerombolt otthonokat...

Az eseménydús regény sorai között kiesik a magyar barázdá csodálatosan vonzó ereje, Erdély népének boldogságvágyó szeretése. A küzdő, a nem csüggedő magyarok között nem feledkezik meg emléket állítani Dsida Jenőnek, a fiatalon elhunyt költőnek ép úgy, mint előző regényében Benedek Eleknek.

Nemcsak az ifjúság, de a felnőttek is élvezettel olvashatják. By

Másfélmillió pengő felesleg mutatkozik Kolozsvár múltévi költségvetésében

Kolozsvárról jelentik: (MFD) Kolozsvár városi törvényhatósági bizottsága dr. Koltay Tibor polgármester elnökségével tartotta közgyűlését, amely tárgyalta az elmúlt évi zárszámadást. Ezenről Kolozsvár város múlt évi költségvetésében másfélmillió pengő felesleg mutatkozik. A közgyűlés felhatalmazta a polgármestert, hogy ezt az összeget hasznos beruházásokra fordítsa: ingatlanokra, építőanyagokra és vásároljon a város számára tényezőanyagokat.

Tárgyalta a közgyűlés az Egyesült Női Tábor kérését, hogy a magyarországi törvényhatóságok a háború tartamára finn hadiárakat vegyenek gondozásba. A közgyűlés úgy határozott, hogy Kolozsvár a háború tartamára öt finn hadiárva gondozását vállalja.

100 mázsa kukoricát termel egy holdon Vasváry Antal szatmárnémeti gazda

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége kolozsvári székházába értekezletre hívta össze az erdélyi vármegyei gazdasági felügyelőségek vezetőit. A kétnapos értekezleten dr. Balogh Vilmos miniszteri osztályfőnök, a kirendeltség vezetője elnökölt.

Az értekezlet megtárgyalta a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségének tavaszi munkaprogramját s ennek keretében elsősorban a vetőmagellátás ügyét. Foglalkozott az értekezlet a nyomásos gazdálkodás rendezésével s az Erdélyben nagy jelentőséggel bíró legelőjavítási tevékenység terveivel.

Az értekezlet résztvevőinek megállapítása szerint az idén is beigazolódott, hogy az a gazda járt el helyesen, aki vetőmagszükségletét a saját terméséből biztosította, mert úgy tavaszhozából mint kukoricából olyan esékely készlet áll rendelkezésre, hogy az igényléseknek csak egész kis hányadát lehet kielégíteni. Epen ezért a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége nyomtatékosan figyelmezteti a működési területéhez tartozó erdélyi vármegyei gazdaközöniséget, hogy vetőmagszükségletét mindenkor a saját terméséből biztosítsa.

Külön érdekessége volt az értekezletnek, hogy azon résztvevő Vasváry Antal szatmárnémeti gazda, az ismert tengeri-termelő is, aki ismertette kukoricatermelési eljárását, amelynek eredményeként az elmúlt évek során katasztrális holdanként több ízben 100 métermázsás termést is elért. Termelési eljárásával földjei még az elmúlt évi aszálykor is a többi földekhez viszonyítva kétszeres termést hoztak.

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége most azzal a tervvel foglalkozik, hogy a Vasváry-féle eljárás alapján a kirendeltség területén, megyénként több helyen próbatermelést szervez, s a próbatermelés feltételeit a közeljövőben közhírré is fogja tenni.

Szent László nyomda rt.

Szilágyi Dezső-u. 5.

Mindenféle nyomtatványokat izlésesen készítenek.

Hatezer évvel ezelőtt keletkezett a La Manche csatorna

Már a régi római írók, mint például Servius Tullius tudták, hogy Anglia egykor összefüggött az európai szárazfölddel, ugyanúgy, mint a peleponesusi Görögországgal, vagy a krími félsziget Ukrajnával. A csatorna két partja geológiai felépítésében annyira hasonlít, mint ugyanannak a tortának két szelete. Abol ma az Atlanti Óceán vize az Északi Jéges tenger felé áramlik, valamikor a kréta sziklák szárazföldi hegynyulatok haladtak Anglia irányába. A kőkorszakbeli ember, aki Északfranciaország és Délanglia sziklabarlangjaiban lakott, még megélte ezt az összeköttetést és a szárazföldi úton ide-oda vándorolt. Ez a földszoros a geológiai korszakokhoz képest rendkívül későn, a legújabb időkben cegett csak áldozatul a tengernek.

A Csatorna még ma is évről-évre szélesebb lesz. Az ár és apály ugyanis állandóan omlasztja a meredek partokat, amelyek kisebb nagyobb darabokban omlanak be. Így a francia part átlagosan 20-30 métert húzódik vissza egy évezrad alatt.

Dr. F. Trusheim würtburgi egyetemi tanár pontos számításokat is végzett a Csatorna keletkezésével kapcsolatban és az ő közlése előtt a Csatorna megnyitását a Krisztus előtti 5845-ik évre kell

tenni. Ennek megfelelően tehát a Csatorna ma 7788, vagyis kerekén 8000 éves.

La Manche nem egyéb, mint egy táblás vidékből kimosott keskeny ereszlekek, amelyek az átlagos mélysége csupán 25 méter, de még a legmélyebb pontján ahol 61 méter hosszú, a Kölni dóm tornyai még mindig 90 méterre nyulnának a tenger színe fölé. A tengererosor fenekén az alsó rétegek teljesen érintetlenek, mint azt igen sok talajvizsgálattal és buvármegfigyeléssel megállapították. Ez a rendszeres köztelakodás legfontosabb feltétele volt a régi tervnek, amely arra vonatkozik, hogy az európai szárazföldet tenger-alatti alagutal kössék össze. Érdekes, hogy ezt egy ízben már el is kezdték építeni. 1881-től 84-ig egy kísérleti alagutat indítottak útján a francia parttól 55 méterre a tengerszín alatt és 1880 méternyire haladtak előre vele. Ugyanakkor Angliából is elindítottak egy kísérleti alagut furását, amelyből 2200 méter készült el, ebből 1400 méter a tenger alatt. Annak ellenére, hogy ezek az előmunkálatok óriási költségeket emésztettek fel, mégis abba hagyták az egész kérdést és pedig angol katonai körök megfontolási eredményeképpen. (KKK.)

Hogyan viselkedjünk a vonaton légiriadó esetén?

A „Magyar Vasút és Közlekedés” című szaklap *Hátori Imre* MÁV-titkár tollából megszívlelendő tájékoztatást közölt mindazokról a rendszabályokról, amelyeket légiriadó idején az utazóközönség biztonságát hivatottak előmozdítani. Az eddigi háborús tapasztalatok alapján nem kell különösképpen bizonyítani, írja a cikkíró, hogy a bombázórepülőgépek a kinalkozó célpontok között elsősorban a vasúti és közlekedési berendezéseket igyekeznek szétrombolni.

Ez annyival inkább könnyű számukra, mert a vasutvonalak, különösen pedig a vonatok igen nagy magasságból felfedezhetők. A szerelvények nappal 4000, a füstölő mozdonyok 7000 méter magasságból jól láthatók. Az első megszívlelendő rendszabály, hogy az utasembernek nem szabad az indulást az utolsó pillanatra halasztani. Nem szabad már csak azért sem, mert az indulásra készen álló vonatokat a riadójelre menetrendszerinti indulás előtt 20-30 perccel előbb is elindíthatják az állomásról. A vonat ugyanis a nyílt pályán, menetközben nagyobb biztonságban van, mint az állomáson. Az utazóközönség pályaudvari kikísérésétől feltétlenül tartózkodni kell. A MÁV a nagyobb budapesti pályaudvarokon összegyűlő utazóközöniséget 5-6 perc alatt a pályaudvarok környékén lévő óvóhelyeken el tudja helyezni. Így a Nyugatinál körülbelül 4000 főt, a Keletinél 2500 főt, a kelenföldi és a déli pályaudvarokon, valamint a többi pályaudvarokon futóárkokban helyezik el az utazókat.

Riadó esetén azonnal be kell szállni

a pályaudvarokon álló vonatba. Ha a vonat nyílt pályán van, az utasoknak ajánlatos a kocsi falak mellé húzódni, vagy a padlóra feküdni, hogy az ablakra irányított géppuskatűz elől meneküljenek.

A nyílt vonalon megtámadott és megállt vonatnál az utasoknak *gyorsan szét kell szedni* a vasutvonalról meszebb eső bokros, erdős területekre, hogy leplezék magukat. A vonat a légiveszély elmúltja után megvárja az utasokat, ismét felveszi őket és csak a beszállás után indul tovább. Előfordul, hogy egy vonat fogadó állomását légitámadás ért. Ilyen esetben az állomástól messze, a nyílt vonalon leszállásra alkalmas helyen áll meg a vonat és az állomáson leszállni akaró utasokat biztonságuk érdekében itt hívja fel a kiszállásra. Az állomásokra való beérkezés után a leggyorsabb útemben mindenki hagyja el az állomások környékét. Hajón való utazásnál a hajók a part mellé állnak, a legénység a mentőesónakokat leereszti, a kiszállást csónakkal és járőreszkákkal biztosítja. A hajók rendszerint fűs partok mentén rejtőznek el.

Igen fontos utazás közben a vonatokról és a hajóknál a teljes elsötétítés végrehajtása. A függönyök mögül kíváncsian kinézni, azokat elhajlítani tilos. Az utas a magával hozott világitási eszközöket sem használhatja. Gárvilágítású kocsiknál az üvegburát fekete festék s azon alul csak egy ötvenperces világításnál a függönyök használata nem szükséges a burát lehajlítani azonban nem szabad.

Január 29 és 31-én el kell számolni a zsirjegyekkel

Felhívom a város területén működő összes húsiparosokat, hogy az alant feltüntetett beosztás szerint 1944. január 28., 29. és 31. napján feltétlenül jelenkezzenek a városi közlekedési hivatalban zsirnnyilvántartó könyvkecséjéssel a január havi zsirszámlálás megejtésére végett.

Együttal közlöm a húsiparosokkal es a fogyasztókkal, hogy ezen napon tud január havi zsirjegyek el nem fogathatók, illetőleg be nem válthatók.

Az elszámolás elmulasztása a további esztélus és zsir kiosztásából való kizárat vonja maga után.

Az elszámolás sorrendje:

1944. január 28.: A-G betűvel,

január 29.: H-P betűvel,

január 31.: R-Z betűvel kezdődők

A nagyváradai repülőszerecséttlenség utóregzése a budapesti tábla előtt

A Magyar Tudósító jelenti:

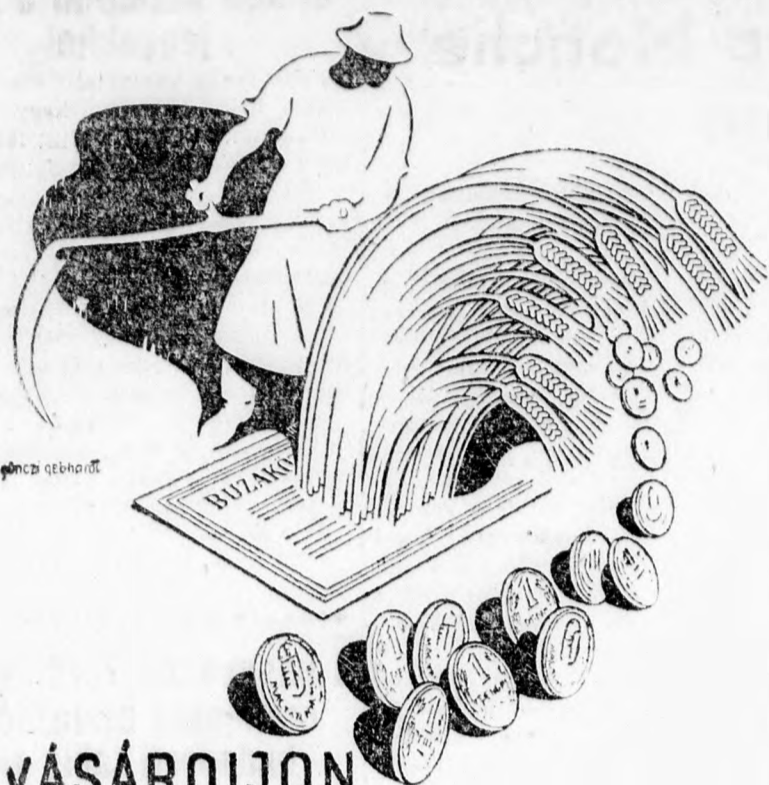
1941. január 17-én történt, hogy a Magyar Légiforgalmi Rt. egyik repülőgépe, amely Budapestről Nagyváradra és onnan Kolozsvár-Marosvásárhely felé indult, a nagyváradai repülőtéren leszállás előtt lezuhant.

A repülőgép egyik utasa volt Fischer Sándor magántisztviselő, aki a lezuhanás alkalmával megsérült. A tisztviselő a légiforgalmi vállalatnál 1915 pengő kártérítést kapott, de további kártérítési igényvel lépett fel, majd 8221 pengő megfizetése iránt pert indított. Keresetében részletesen előadta, hogy a lezuhanás következtében milyen sérülései keletkeztek, meddig volt beteg, milyen ápolási és gyógykezeltetési és egyéb költségei keletkeztek, továbbá, mennyi volt a keresetvesztése. Most tárgyalta a keresetet a Tábla dr. Rády Géza tanácsa.

A Tábla orvosszakértőket hallgatott meg és azok vallomásaának figyelembevételével állapította meg a tisztviselő sérüléseinek és gyógykezeltetésének körülményeit. Tisztánia kellett a bíróságnak: járt-e kórházi különszobán Fischernek, vagy sem. Erre vonatkozóan a Tábla a következőket mondotta ki: a bírói gyakorlat szerint a károsult betegsége és társadalmi állása irányadó annak a kérdésnek a tisztázásánál, vajjon közös kórteremben, vagy külön szobában való ápolásra tartható-e igény? A feljeres társadalmi állása abból ítélendő meg, hogy a baleset idején körülbelül 450 pengős átlagos havi keresete volt és az utóbbi időben alkalmi munkából nagyobb tárgyértékű kereskedelmi eljárásokból élt. Betegsége pedig a szakvélemény szerint nem tette indokolttá, hogy a környezetváltozás ne közös kórteremben, vagy ehhez hasonló színvonalon álló helyen, illetve módon történjék.

Egy másik eldöntendő probléma volt, vajjon indokolt volt-e, hogy a tisztviselőt nővére meglátogatta és ennek a látogatásnak a költségeit a Légiforgalmi tartozik-e viselni? A Tábla úgy találta, hogy a baleset körülményei, a repülőgép lezuhanása, a tisztviselő sérülései, a következt neurozis alapon ébresztették fel a hozzátartozókban azt a feltevést, hogy a tisztviselőt súlyos szerencsétlenség érte és így érthető fokozott aggodásuk, hogy meglátogassák. A Tábla az összes körülmények figyelembevételével a Magyar Légiforgalmi Rt. 2410 pengő megfizetésére kötelezte.

A BUZA A MAGYAR FÖLD ARANYA

VÁSÁROLJON
BUZAKÖTVÉNYT!A legértékesebb tenyészállomány
értékesítésének előmozdítása

Az országos mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár rendezőbizottsága vitéz *Teleki Béla* gróf főispán elnökletével gyűlést tartott, amelyen *Redy Gyula* főtitkár tájékoztatót nyújtott a háborús viszonyok miatt elmaradt múlt évi országos mezőgazdasági kiállításra és tenyészállatvásárra bejelentett tenyészállatok központilag irányított értékesítésének kedvező eredményéről.

Majd rámutatott arra, hogy mivel a budapesti országos tenyészállatvásárt ebben az évben sem lehet megrendezni, szükség van az ország — egyébként ezen eladni szokott — legkiválóbb tenyészállatállományának megfelelő értékesítéséről ismét központilag irányított eladási rendszer keretében gondoskodni. Ennek az értékesítési tervnek megfelelő előkészítést és megszervezést a földművelésügyi minisztérium ismét a mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár rendezőségére bízta.

A rendezőség már a múlt év őszén tájékozódott a tenyészállatnevelés kereteiről, az értékesítésre váró állatok minőségéről és létszámáról. Ennek alapján az ez évi tenyészállatvásárt helyettesítő központi értékesítési rendszer megvalósítása máris biztosítottnak tekinthető, annál is inkább, mert a földművelésügyi minisztérium messzemenő támogatását és a budapesti tenyészállatvásár alkalmából szokásos különféle kedvezmények nyújtását kilátásba helyezte. Erre való tekintettel a rendezőség felhívta a nevesebb nagytenyésztőket az ez évi központi tenyészállatértékesítésben való részvételre és felkérte az állattenyésztő szervezeteket arra, hogy a népies állományból is válogas-

sák ki és a részvételre jelentsék be a legértékesebb tenyészállatokat. A bejelentett tenyészállatok minősítési felülvizsgálatának befejezése után a rendezőség azokról előreláthatólag február elején katalógust bocsát közre. Az állatok értékesítése általában a gazdaságokból fog történni.

Csemegeüzletekben vásárolják össze
a vendéglősök a palackozott italokat

A fűszer- és csemegekereskedésekben az utóbbi időben nagy arányokban emelkedett a palackozott italok forgalma. A korlátozott italléllátás miatt a kereskedők nem nagyon örülnek ennek a szokatlan keresletnek, melynek okát sikerült megállapítaniok. A csemegekereskedők ugyanis kiderítették, hogy üzleteikben főleg vendéglősök vásárolják össze az italokat. A vendéglők és egyéb vendéglátóhelyek ugyanis szintén szűk korlátok között kapják a gyáraktól a liköröket, pálinkaféléket, melyeken sokat tudnak keresni. A közellátásügyi miniszter érvényben lévő rendelete szerint ugyanis a közönséges szeszitalokat a vendéglők, kávéházak osztályozásuk szerint: 45—150, a különleges italokat pedig 80—200 százalék haszonnal árusíthatják, ezzel szemben a kereskedők ugyanezeket a cikkeket csak 15—20 százalék haszonkulccsal adhatják tovább. A vendéglősöknek tehát megéri, ha 15—20 százalékkal drágábban szerzik be nagy mennyiségben italkészleteiket, mint amenny-

Tüzifa és szénosztás
január 31-től február 7-ig

Nagyvárad thj. város polgármestere 492—1944. k. é. szám alatt az alábbi hirdetőment adta ki:

Értesitem a város közönségét, hogy a fehér és rózsaszínű falappal rendelkezők az alant felsorolt kereskedőknél a falapra 100 kg. tüzfát és bármely szénkereskedőnél 50 kg. szenet szerezhetnek be.

Folyó hó 31-én, hétfőn:

Hatvani fatelepen: Bástya-u. 5-től végig, Huryadi, Kaosóh Pongrác és Baross-utca.

Gergely fatelepen: Czinka Panna-telep, Szerák téglagyár.

Bihar fatelepen: Kossuth-utca 1—13-ig.

Dr Grósz fatelepen: Kossuth-utca 14-től végig, Várad Zsigmond-u. 1—61-ig.

Hangya fatelepen: Várad Zsigmond-utca 62-től végig, Szeptember 6-utca 1—12-ig.

v. Tarr fatelepen: Balogh Ádám, Igló.

Tyuskay fatelepen: Szeptember 6-utca 71-től végig, Eper, gróf Bethlen György, Három Rózsa, Görbe-utcaik.

Nemes fatelepen: Mocsár- és Daru-utcaik.

Elek fatelepen: Gróf Zrinyi Miklós, Honvéd, Jurisich, Vágóhid, Wagner Richárd, Tilinkó-utcaik.

Pallós fatelepen: Karácsonyi püspök, Béke, Pázmány Péter, Sztárai M., Mikszáth Kálmán-u. 1—31-ig.

Február hó 1-én, kedden:

Pallós fatelepen: Mikszáth Kálmán-utca 32-től végig, háró Eötvös, Kuthy Lajos, Kaszárnya-tér, Sándorffy, Lovass.

Elek fatelepen: Lehel, Varjú, Hadapród, Csongor, Családvédelem-u.

Február hó 3-án, csütörtökön:

Pallós fatelepen: Kaszárnya, Huszár, Lajos, Belezny, Bajza-utcaik.

Elek fakereskedőnél: Feske, Solyom, gróf Majláth-tér, Gönczy Pál és Prohászka Ottokár-utcaik.

Február hó 4-én, pénteken:

Pallós fatelepen: Gróf Bethlen és Timár-utcaik.

Február hó 5-én, szombaton:

Pallós fatelepen: Keskeny, Bölcse, Nogáll és Kenesse-utcaik.

Február hó 7-én, hétfőn:

Pallós fatelepen: Irinyi József, Endrődi, Schlauch-tér és Árvaház-utcaik.

Jelen hirdetőmentyben meghirdetett tüzfamennyiség február hó 12-én délután 5 óráig vehető át.

Nagyvárad, 1944 január 26.

Dr Soós István s. k.,
polgármester.

Milyen foglalkozási
ágakban keresnek munkát
és találnak elhelyezkedést
a nagyváradai munka-
nélküliek

A nagyváradai m. kir. állami Munkaközvetítő Hivatal (Szilágyi Dező-utca 28, telefon: 25—76) 1944 január hó 26-án kelt kimutatása szerint az elmúlt héten elhelyezett 98 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak:

2 asztalos, 1 borbély, 1 szabó, 1 kéményseprő, 1 lakatos, 1 villanyszerelő, 3 szolga-kifutó, 4 szövőnök, 14 gyári munkásnő, 1 szobalány, 14 bejáró takarítónő, 7 mindenes leány, 2 mindenes főzőnő.

Foglalkozást keresnek:

31 ipari szakmunkás, 24 gyári, betanított és egyéb segédmunkás, 2 tisztviselő, 1 tisztviselőnő, 4 szolga-kifutó, 1 kocsis, 2 mindenes leány, 1 gyermekleány, 1 szállodai segédmunkás, 7 bejáró takarítónő, 1 házvezetőnő, 1 mindenes főzőnő, 1 szakácsnő.

Betöltendő tanonc-helyek:

1 lakatos.

Cigányvajda túlbuzgóságában
megverte cigányait

(Nagyvárad.) Csuda nagy ur a cigányvárosban a cigányvajda, vagy ahogy még hívják, a cigánybíró. Neki kell vigyázni „népe” egészségére, tisztaságára, békéjére, családi életére. Nagy gond, nagy felelősség, kevés hatalom. Mert gyenge lábón áll az a hatalom, amelynek ütleggel kell érvényt szerezni.

Balog Gusztávné, Balog Mária cigányzenész neje, Czinka Panna-utca

65. szám alatti lakos a rendőrségen feljelentést tett Lakatos Adám cigányvajda ellen, aki kedden este szőváltás közben lakásán bántalmazta. A hatalmával visszaélő „bíró” azzal védekezett a rendőrségen, hogy a cigány „alattvalói” nem dolgoznak, lopják a napot. Egy kis ütleggel akarta őket munkára serkenteni, többek között Balognét is. Ha nem „szorítja” őket, megeshi a cigánytelepet a kosz és a piszok, — mondta. Hát most majd felel túlbuzgóságért, meg a „szorításért” Lakatos Adám cigányvajda.

Minden postánvalainak jegyezhet búzakötvényt.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Képviselői magát a Sajtókamara az Ady-ünnepségen. Nagyvárad, jan. 27. A ma délelőtti gyónással Nagyváradra érkezett dr. Kólya Sándor, az Országos Magyar Sajtókamara aligazgatója, aki a Kamarát képviseli a ma esti Ady-ünnepségen. Ugyanokkor ma délelőtti érkezett meg Dutka Ákos főszerkesztő is, aki emlékbeszédet mond Ady Endréről.

Egy évvel meghosszabbították a bolgár országgyűlés megbízatását. Szófia-ból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az országgyűlés szerdai ülésén elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely a mostani országgyűlés megbízatását egy esztendővel meghosszabbította.

Ujabb magyaránú sztrájkok Angliában. Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Londonból jelentik: A Moseley bányavállalat 1400 munkása kijelentette, hogy elégedetlen a bérrel és nem dolgozik. Három napos szünet után Dél-Walesben két másik bányában is szünetel a munka. Itt 1200 ember dolgozik.

Asszonyt választottak a brit munkáspárt elnökévé. Amszterdamból jelentik: (MTI) Mint a Brit híroroda jelenti: szerdán a brit munkáspárt elnökévé asszonyt választottak, Wilkinson Ellen személyében.

A FEHÉR HÁZ BAJTÁRSI EGYESÜLET FELHÍVÁSA. Felkérjük a Fehér Ház bajtársi egyesület összes tagjait, hogy szerdán f. é. február hó 2-án délután 5 órakor a Szechenyi épület Rákóczi-út 11. saját helyiségünkben a közgyűlést előkészítő gyűlésre okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Elnökség.

Eltűnt Asztalos Julia 11 éves polgárista leány. Asztalos János géplakatos Rákóczi József-u. 48. szám alatti lakos szerdán jelentette a rendőrségen, hogy 11 éves Julia nevű leánya, aki a Dobó Katica polgári iskolába jár, hétfőn nem tért haza tanítás után. A kislány novemberben már 4 napra elszökött a hegyre és most is az a gyanú, hogy azon a környéken bujkál. Asztalos Julia alacsony, szőke, kerek arcú, szürkés-kék szemű, drapp barna mintás kaabátot, csúcsos szürke sapkát, fekete egészleptűt és fekete harisnyát visel. Aki tud róla, értesítse a szüleit, vagy a rendőrséget.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak a kedves lelkeknek, akik drága feleségem elhunyt alkalmából vigasztaló szóval felkerestek, részvétüket írásban kifejezték, vagy az elhunyt koporsójára koszorút, virágot küldöttek, legmhálásabb köszönetemet fejezem ki

LEITNER FERENC
 és családja

Mexiko megszakította a diplomáciai viszonyt Bolíviával. Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mexiko-Citiből jelentik: A mexikói külügyminiszter közölte, hogy Mexikó megszakította a diplomáciai viszonyt az új bolíviai kormánnyal — Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Newyorki jelentés szerint a newyorki rádió közölte, hogy Salvador és Nicaragua elismerte az új bolíviai kormányt.

Köszönet. Beszámoltunk arról, hogy egy szegényasszonytól az ócskapiacon ismeretlen tettes ellopott 758 pengőt — Olvasóink 105 pengőt adtak össze, az összeget ma átadtuk a károsultnak, aki lapunk útján is köszönetet mond a nemesszívű adakozóknak.

Felhívás a asztalos iparosokhoz! F. évi január hó 30-án vasárnap délelőtti 11 órakor taggyűlést tartunk az Ipartestület földszinti nagy termében. Mivel igen fontos szakmai kérdés megbeszélése lesz napirenden, kérjük az asztalos iparosokat, hogy a taggyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg. Kovács János szakoszt. elnök. Szabó Károly ipt. elnök.

A Filharmoniai Társaság közli, hogy a Stefániai-Lászlóffy művészpár közkívánatra műsoron kívül, ráadásokat, szóló számokat adnak elő.

Krisztus előtti 2430-ból találtak sirt Kairó közelében. Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Egyiptomban ásások során nemrégiben, mint az Afton Tidningen jelenti Kairóból az Unas piramis közelében megtalálták Ptah Sepsen hercegnek a sírját. A herceg Kr. e körülbelül 2430-ban halt meg. A sírkamrában a szokásos skarabeusokon kívül két ékkövekkel díszített övet és egy négyszögletes aranylapot találtak, amelyet értékes drágakövek díszítenek.

A „Dobó Katica“ állam polgári leányiskola igazgatója felhívja Egedi Margit nagyváradit lakost, hogy iródjában sürgősen jelentkezzen az Országos Gyermekvédő Liga 100 P. gyűléséig, nek átvétele céljából. Egyszeremind munkaalkalmáról is gondoskodás történt a részére.

Eredeti SZESZ és

kisüsti gyümölcs-pálinkák

Eladás nagyban és kicsinyben kizárólag viszonteladók részére

vitéz Sulyok Lajos Géza

szesz-, gyümölcs-pálinka és égetett szeszitalok nagykereskedése
 Nagyvárad, Kapucinus-u. 1. Telefon: 21-16

Megindult a kereskedelmi forgalom az USA és Kozzika között. Washingtonból jelentik: (B. T.) Az Egyesült Államok és Kozzika között megindult a rendszeres kereskedelmi forgalom.

Siessen jegyét elővételben megváltani az „Eszti kalapszalomban“ a

Stefániai-Lászlóffy

hangversenye. Január 31-én a Református Kulturpalotában.

Kommunista újság Nápolyban. — Mit ír egy svájci lap a megszállt délolaszországi állapotokról? A „schildwache“ című kintű svájci katolikus hetilapban olvassuk Robert Mader szerkesztő tollából a megszállt délolaszországi állapotokról: „A természeti szépségekben és művészetekben annyira gazdag Nápoly rengeteg szenvedésen ment keresztül. Az angolszászok bombázásának rengeteg műkincs esett áldozatul. Betetőzésül elborult az emberek lelkiége. Erre mutat az a szomorú tény, hogy Nápolyban újság jelenik meg ezzel a címmel: „Civilta proletaria“ — „Proletár műveltség“ — címmel. Kommunista újság Nápolyban! — kiált fel Robert Mader szerkesztő. — Ez hát az első, amire ennek a szerencsétlen népnek szüksége van? Ezen keresztül akarja megalapítani szebb jövőjét? A továbbiakban a lap beszámol arról, hogy az angolszászok által meghódított itáliai részen, az oldalukon harcoló Badoglio-párti olasz katonák sapkájukon az érzelmű közönség kinyilvánítására öltűző bolszevista csillagot hordának.

Kommunista népfőiskola nyílt meg Nápolyban. A velencei olasz fasista rádió közli: A megszállt Nápolyban megjelenő „Avenire“ című olasznyelvű kommunista lap arról ad hírt, hogy ott népfőiskola nyílt meg, amelynek költségét „Cisinszki“, a földközi-tengeri bizottság szovjet képviselője vállalta és az összes felszerelését a Szovjetunióból kapja. A „főiskola“ szellem, természet és orvostudományi fakultásra oszlik. Beiratkozhatnak ide a munkásosztály tagjai nemre és végzettségre való tekintet nélkül. A beiratkozás előfeltétele csupán a „politikai érettség“. A „főiskolán“ olasz, szerb, amerikai és orosz nemzetiségű kommunisták tanulhatnak. A népfőiskola célja, hogy a proletáriátus fiatal tagjait beavassák a forradalom technikájába és előkészítsék őket a háború utáni szovjet feladatokra. A gyermekek elhurcolása és az újabb bolszevista agitáció után valószínű, hogy Délolaszországban hamarosan egyházellenes cselekedetekre is sor kerül. Az egyes kommunista helyi csoportok máris hevesen tiltakoznak a kötelező vallásoktatás ellen.

Közel egymillió fontot követel Anglia a délamerikai államoktól. Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Financial Times a délamerikai pénzügyi szaklapok nyomán közli, hogy Anglia délamerikai követeléseinek összege kerekben 929 millió font, amelyből 405 millió a változott körülmények között nem kamatozik, 524 millió is, a múlt évben átlagosan csak 24 százalékosztalékot jövedelmezett.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Rákóczi nótája.
 BELVÁROSI: Nagy király.
 KORONA: Fény és árnyék.

Ködsítő gyakorlatokat tartanak Budapesten. A MTI jelenti: A honvédség csütörtökön Budapest egyes helyein ködsítő gyakorlatokat tart.

Az idegrendszer krónikus megbetegedéseinek kezelésében a régóta bevált, tisztán természetes „Ferenc József“ keserűvíz használata sok esetben elengedhetetlenül szükséges, mert ez a béltüritést csakhamar szabályozza, a gyomormérszétet előmozdítja és az egész anyagcserét fokozza. Kérdezze meg orvosát!

Leventék súlyos szerencsétlensége a Horthy-csúcs megmászása közben. A Magyarország közli: A salgótarján Acélgyári Levente Egyesület si-járőre a Horthy-csúcs megmászása közben lábába került, amelynek során a járőrek 15 tagja, köztük 8 levente meghalt. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenséget elemi csapás okozta. A síturát a legalaposabban előkészítették.

Vitéz Lakatos Géza vezérezredes köszönő levele a Vöröskereszthez

A MTI jelenti: Vitéz Lakatos Béla vezérezredes ezt az átiratot küldte a Magyar Vöröskereszt Egylet országos elnökének:

Jóleső örömmel értesültem, hogy a vezetés alatt álló Magyar Vöröskereszt Egylet által küldött karácsonyi szeretetsomagok a szentesten eljutottak minden honvédekhez. A Magyar Vöröskereszt áldozatrakész ajándékával lehetővé tette az otthonról távol levő honvédek karácsonyi ünnepét. Ez a szerető gondoskodás, amely a Magyar Vöröskereszt részéről most már ismételtén kifejezésre jut, szorosabbá teszi a kapcsolatot az otthonmaradottakkal. A sok fáradsággal járó munkáért a magam és valamennyi honvéd nevében hálás köszönetemet fejezem ki.

RÁDIÓ

PENTEK, JANUÁR 28.
 Budapest I.

- 8.35 Délelőtti muzsika.
- 10.15 Melloe Béla zenekar.
- 11.45 A Folyamcsók füvészenkara.
- 12.40 Rechi István dr. előadása.
- 12.40 A rádiózenekar műsorából.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Róosz Emil ezaloneyűitese.
- 15.05 Előadatok.
- 15.30 Vörösmarty Kálmán előadása.
- 16.30 Romaj vonónegyves.
- 17.00 Malcsiner Béla táncszámokat játszó zongorán.
- 17.15 Gerevich Tibor előadása.
- 17.35 Haendel: Orgonaverseny.
- 17.45 Német hallgatónaknak.
- 18.20 Magyar népinuzsika.
- 19.00 Követítés a Pócsi Nemzeti Színházról: Éjfélj dal.
- 20.00 Dolly Ferenc csevegése.
- 22.40 Nagy mesterek — örök művek.

Budapest II.

- 19.00 Francia művek.
- 21.00 Magyar nóták.
- 21.40 Gitár-est.

Őszinte mozikritika

RAKÓCZI NÓTAJA

— Bemutató az Apolló-mozgóban —

A legnagyobb gondtal és a legnagyobb áldozatok árán készült magyar világfilm.

Meséje a magyar katonát már közel két és félszázad óta leginkább lelkesítő *Rákóczi-induló* születését viszi a hangos vászonra.

Abonyi Géza remek fejedelmi alakítása, a *Tolnay-Sárdy-Kovács-Déry* együttes, a hatalmas és korszerű jelmezekben, pompás díszletek között nyüzsgő, zihongó, harcoló statisztéria a közönség szemé-füle elé varázsolja a legszebb és a legeredményesebb magyar szabadságharcot minden fényével, vitézségével és bámulatos fortélyával.

Az örök magyar nőt, aki ezuttal a férfiasan bátor tacsó-típusban, *Koltay Krisztinkában* kelt méltó csodál-

SPORT

A várostól függ az Erzsébetligeti pálya korszerűsítése

Tárczai-Feliczidesz Román támogatását helyezte kilátásba

(Nagyvárad.) Cseuz Gyula elnöklése alatt szerdán este ülést tartott a NAC elnöki tanácsa. Az ülés egyik főtárgya az Erzsébetligeti sportpálya korszerű átépítése volt. *Ajlay* Gyula ügyvezető elnök eljárt a pálya ügyében az OSK-nál is és beszámolt tárgyalásai eredményéről. Ezek szerint *Tárczay Feliczidesz* Román miniszteri osztályfőnök, az OSK vezetője a legmesszebbmenő támogatást helyezte kilátásba, ha ezt ugyanolyan mértékben a város is vállalja. Most tehát az Erzsébetligeti sportpálya sorsa teljesen a város kezében

A régen húzódozó Erzsébetligeti sportpálya-ügy tehát ismét szőnyegre került s amilyen komoly lépések történtek a kérdés végleges rendezésére, remélhető, hogy most már pont is kerül a végére. A város sem zárkózik el a megoldás elől, amikor a legfelsőbb sporthatóságok is szükségesnek látják Nagyvárad sportjának támogatását. El sem képzelhető, hogy a város ne méltányolná azt a hatalmas erőfeszítést, melyet a NAC kifejt, ne tenné magáévá, hogy életlehetőséget kell teremteni annak a sportegyesületnek, amely eddig is

Most javíttassa, festesse tisztíttassa kerékpárját JAKAB műszerésznél Kossuth-utca 5. zippzárjavítás

kozást: *Tolnay Klári* interpretálta. Kimagaslak nemcsak mint hűséges hitveslárs-jelölt, hanem mint elszánt honleány, aki a legmerészebb kém-szolgálatokat végzi: hol mint tőpörődőt *Fruszsnéni*, hol mint tüzes cigány leány (*Cinla Panna*), akinek a szíve mindig és mindenütt a helyén van. S akinek hegedű-játéka az elcsigázott kuruc-sereget úgy fellelkesíti, hogy az megsemm áll Kassáig.

A háború mindent bénító idején örülnünk kell annak, hogy a magyar összetartás és áldozatkészség ilyen nagyszerű alkotást helyezett a Haza oltárára.

A NAGY KIRÁLY

— Bemutató a Belvárosi-mozgóban —

Néhány napig itt van a németek legnagyobb sikerű nemzeti filmje, amely egyik legnagyobb uralkodójukat, Nagy Frigyeset örökíti meg pazar kiállítású filmben Ottó Gebühr feleltetetlen alakításában. A film abban a pillanatban kezd peregni, mikor életének legmélyebb pillanatában éri magát, mikor senki sem érti meg. Azonban, mint a film további része megkapóan igazolja, most mutatkozik igazán nemesnek és csodálatos akaratúval nemcsak a maga helyzetét, hanem népének helyzetét is győzelmes harcerekén és diplomáciai ténnyel annyira feljavitja, hogy méltó lett a neve elé helyezett „nagy” díszítő jelzőre.

A film olyan terjedelmes, hogy napoként csak két előadás rendezhető belőle: félnégy és felhét órai kezdettel.

OLASZ PÉTER dr.

Szolgáltatás gyógyszertárak:

IV. CSOPORT:

Gránátalma gyógyszertár, Rákóczi-u. 27. (Irgalmasrend) 15-25.

HUNGARIA gyógyszertár, Mussolinia-tér 8. (Szabó Aczél I.) 15-28.

MINERVA gyógyszertár, Szent László tér 5. (Gálósi F.)

ORANGYAL gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 44. (Révész J.)

A gyógyszertárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombat reggelig tart.

van és ezek szerint a NAC jövője is kizárólag attól függ, hogy milyen állásponton helyezkednek e fontos kérdésben a város vezető urai.

Éppen ezért az elnöki tanács elhatározta, hogy keresni fogja az alkalmat s megfelelő formában tájékoztatja a város irányításában szerepet játszó vezető férfiakat, hogy majd a részletek ismeretében foglalhassanak állást az ügy mellett.

már annyi dicsőséget szerzett Nagyváradnak. De a döntésnél figyelembe kell venni az egyelemes magyar sport érdekeit is, mert amikor az ország minden városában építik a szebbnél-szebb, korszerű sporttelepeket, akkor az európai hírű bajnokságra törő NAC is megérdemel egy olyan pályát, amely Szent László városához is méltóbb lenne.

SZÍNHÁZ

Coppelia — A Szinigazgató

Ballett és vigoopera a Szigligeti Színházban

A kolozsvári *Nemzeti Színház* opera és balett-együttese szerdán délután és este a *Coppelia* című kétfelvonásos balettet és Mozartnak „A szinigazgató” című egyfelvonásos vigooperáját mutatta be. A Coppeliát már ismeri a nagyváradai közönség s a szinigazgató nem eléggé közismert dalmű ahhoz, hogy ezek az előadások kiválthatják volna azt az érdeklődést, amelyet a kolozsváriak vendégjátéka egyébként megérdemel. A Coppeliával ezuttal is nagy műveltségben részesítette a balett-együttes a közönséget, amely sokat tapsolt

Bartos Irén és *Komáromi Attila* táncművészetének s a balett-kar teljesítményének. Az egyfelvonásos dalmű azonban, a mozarti zene elbűvölő varázsa ellenére sem váltott ki nagyobb hatást. Az előadás sem volt elég gondos, bár *Páka Jolán* ez alkalommal is elragadóan énekelt és dr. *Sikolya István* tenorja is szépen érvényesült. A nagyváradai közönség mindenesetre nagyobb dalművek előadását és itt még nem látott balettek bemutatását várja a kolozsvári állami színház jelentős költséget igénylő vendégjátékaitól.

A színházi iroda közleménye:

— **Zsuzsó**, az Új Magyar Színház bombasikerű ujdonsága csütörtökön este ismét a színház műsorán.

— **Egy boldog pesti nyár**, az idény legnagyobb operett slágere a Szigligeti Színház soronkövetkező ujdonsága. Bemutató előadása pénteken este, a bérleti előadása szombaton este, vasárnap délután, vasárnap este és egész héten bérletszünetben kerül színre az **Egy boldog pesti nyár**. Az idei színiévről legnagyobb sikerű ujdonságát Szabó Ernő rendezte. Az új díszleteket *Plivács Emil* terveit szerinte Kovall István festette. A táncokat *Molnár Tivadar* tanította. Pompás díszletek Szencsics táncok. Főszereplők: *Jurik Julcsi*, *Hamvay Lucy*, *Göndör Klári*, *Szögi Arany*, *Antal Erzsé*, *Szabó Ernő*, *Gulácsy Albert*, *Horváth Jenő*, *Lendvai Lajos*, *Halasi Gyula* és *Ross*

József. Jegyek elővételben már válthatók.

Szombaton délután egynegyed 4 órakor a legmulatságosabb operett-ujdonság, a: *Badacsonyi kéknylelű* van műsoron, *filléres helyarállal*.

MŰSOR:

Csütörtökön este háromnegyed 7 órakor: **Zsuzsó**.

Pénteken este háromnegyed 7 órakor: **Egy boldog pesti nyár**. Bemutató bérlet Szombaton délután negyed 4 órakor: **Badacsonyi kéknylelű**.

Szombaton este háromnegyed 7 órakor: **Egy boldog pesti nyár**. A bérlet Vasárnap délután negyed 4 órakor: **Egy boldog pesti nyár**.

Vasárnap este háromnegyed 7 órakor: **Egy boldog pesti nyár**.

Hétfőtől egész héten minden este: **Egy boldog pesti nyár**.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Eladók város közelében több új magánház, beköltözhető több kisebb, nagyobb bérházak és telkek. Özy, Tatayné, Szigligeti-u. 12. Telefon 28-74. 265

Tangóharmonika „Hohner” 140 B 3 váltós eladó. Kossuth Lajos-u. 20. Molnár. 471

Jókarban lévő gyermek sportkoszt megvételre keresek. Címeket a kiadóba kérek. 463

Különlele

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű ferték irtását 38 évi gyakorlati vállalja. Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

„**Ferenc József**” kabátokat megvételre, vagy kölcsönképpen keres a Szigligeti Színház ruhatára. 472

Zippzárjavítás felelősséggel, **Jakab** műszerésznél, Kossuth-u. 5. 64

Ha bármit eladni, vagy venni akar, jöjjön el a „**Rekordba**”, Hlatky E.-utca 14. szám. 466

Találtatott egy nőruhát, igazolt tulajdonosa átveheti a kiadóhivatalban.

Elveszett kedden délután fél női csizma, zippzáras, Becsületes megtaláló magas jutalomban részesül. Illyessnél, Matyas király-út 66. 467

Három szobás emeleti, összkomfortos fő utcai, régi lakberes lakásom elcsérelném 3-4 szobás modern földszintes kertes lakásra. Cim a kiadóban. 496

Allást nyee

REGGELI lapkihordáshoz lapkihordót keresünk, azonnalra, Jelentkezni lehet a „Magyar Lapok” kiadóhivatalában.

Elsőrangú retusőrnőt alkalmazni állandóan. Szabó fotó 300 P. fizetéssel. 470

Csőmunkálatok elvégzésére keresünk azonnalra szakképzett lakatosokat vagy önálló vállalkozókat. Vegyi- és Elektromosipari r. t. Anyos Pál-u. 2-6. 462

Kifutó leányt, vagy fiút felvesz Ács ékszerész, Széchenyi-tér 6. szám.

Gép- vagy épületlakatosokat, kocsisokat, béréseket, állatállományt, 16-18 éves ifjakat keres Dreher-Hargemacher Sörgyár, Jelentkezés a várad-szöllősi telepen 10-12 óra között. 460

Gazdatisztet keres gazdasággal és nagyobb állatállományal bíró környékbeli vállalat. Saját kézzel írott ajánlatok részletes életrajzzal és fizetési igény megjelölésével „**Önálló szakember**” jellegre a kiadóba kéretnek. 469

Keresztény gyors és gépirónót könyvelési alapismeretekkel azonnali helyépre felvesz a Nagyvárad Takarékpénztár. 465

Allást keres

Pesti varrónő házakhoz ajánlkozik Kristófné, Gróf Tieza István-út 31, 408

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R. T.

A szerkesztésért felel:

Dr. Paál Árpád

főszerkesztő

A kiadásért felel:

Dr. Virág Jeromos

székhelyi igazgató

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dózsa-utca 8. szám